DOI: 10.36695/2219-5521.2.2020.63

УДК 349.41

Д.В. БУСУЙОК

*Діана Вікторівна Бусуйок, доктор юридичних наук, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка**

ORCID: 0000-0001-9701-9135

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗАСАД МЕДІАЦІЇ ЗЕМЕЛЬНИХ СПОРІВ

Земельні спори можуть підлягати вирішенню за допомогою процедури медіації. Чинне земельне законодавство, зокрема Земельний кодекс України, не містить жодної заборони щодо медіації земельних спорів. Така можливість впливає з диспозитивного методу правового регулювання земельних відносин – дозволено все, що не заборонено законом.

Досі питання безпосереднього законодавчого регулювання медіації земельних спорів залишається відкритим. На сайті Верховної Ради України існує декілька проєктів Закону України «Про медіацію». Один із законопроєктів «Про медіацію» № 3665 від 17 грудня 2015 р. було прийнято в першому читанні, але у 2019 р. Верховна Рада України відхилила його, законопроєкт не було прийнято¹. 28 грудня 2019 р. в парламенті було зареєстровано урядовий законопроєкт «Про медіацію» № 2706². Проте цей законопроєкт відкликано 4 березня 2020 р.

Постає потреба дослідити останні законодавчі тенденції щодо врегулювання медіації земельних спорів, взявши за основу вищевикладені законопроєкти. Якщо загальні положення щодо медіації більш детально прописані в урядовому законопроєкті, то специфіка медіації – у законопроєкті 2015 р.

Відповідно до законопроєктів медіація може застосовуватися у будь-яких конфліктах (спорах), у тому числі земельних. Законодавством можуть бути передбачені особливості застосування медіації в окремих категоріях конфліктів (спорів).

Медіація може проводитися як до звернення до суду, третейського суду, міжнародного комерційного арбітражу, так і під час судового, третейського чи арбітражного провадження або під час виконання рішення суду, третейського суду чи міжнародного комерційного арбітражу.

Медіація не застосовується у спорах (конфліктах), якщо такі спори (конфлікти) впливають чи можуть вплинути на права і законні інтереси третіх осіб, які не беруть участі в медіації, та в інших випадках, передбачених законом.

Медіація полягатиме в добровільній, позасудовій, конфіденційній, структурованій процедурі, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагатимуться врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів.

Процедуру медіації буде проводити медіатор – незалежна, нейтральна, неупереджена фізична особа, і вона не має повноважень щодо прийняття рішення по суті конфлікту (спору).

Скористатися процедурою медіації зможуть фізичні, юридичні особи або групи осіб, які звернуться до медіатора (медіаторів) чи організації, що буде забезпечувати проведення медіації, з метою врегулювання конфлікту (спору) між ними за допомогою медіації.

Медіація має проводитися за взаємною згодою сторін медіації на підставі принципів добровільної участі; активності, самовизначення та рівності прав сторін медіації; незалежності та неупередженості, нейтральності медіатора; конфіденційності інформації щодо медіації.

Участь у медіації є добровільною. Нікого не можна примушувати до врегулювання конфлікту (спору) шляхом проведення медіації. Сторони мають право здійснювати процедуру медіації на свій розсуд у межах вимог, встановлених до процедури медіації, припинити її в будь-який час і звернутися до суду або третейського суду за захистом порушених прав. Принцип добровільної участі у медіації поширюється на всіх учасників медіації. Участь особи в медіації не може вважатися визнанням такою особою своєї вини, позовних

вимог або відмовою від цих вимог. Визначене законом обов'язкове проведення інформаційної зустрічі сторін з медіатором не є обмеженням принципу добровільної участі у медіації.

Щодо активності, самовизначення та рівності прав сторін медіації, то сторони медіації самостійно обирають медіатора або медіаторів. Сторони медіації самостійно визначають коло обговорюваних питань, варіанти врегулювання конфлікту (спору) між ними, зміст угоди за результатами медіації, строки та способи її виконання, інші питання щодо конфлікту (спору) та процедури медіації з урахуванням рекомендацій медіатора та інших учасників медіації. Остаточні рішення приймаються виключно сторонами медіації. Якщо стороною медіації є малолітня або неповнолітня особа, вона приймає рішення з дотриманням вимог законодавства з урахуванням обсягу її дієздатності. Якщо стороною медіації є особа, цивільна дієздатність якої обмежена, вона приймає рішення з дотриманням вимог законодавства з урахуванням обсягу її дієздатності.

Під час медіації медіатор має бути незалежним від сторін медіації, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових та службових осіб, інших фізичних і юридичних осіб. Втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових та службових осіб, будь-яких інших фізичних і юридичних осіб у діяльність медіатора під час підготовки та проведення медіації забороняється. Медіатором не може бути захисник, представник, законний представник сторони медіації. Особа не може бути захисником та/або представником сторони медіації у справі (провадженні), в якій вона надавала або надає послуги медіатора. За письмовою згодою всіх сторін адвокат, який був захисником або представником однієї із сторін, може брати участь у медіації в якості медіатора, за умови його відмови від подальшого представництва або захисту будь-якої сторони у цій справі незалежно від результатів медіації, крім участі у провадженні щодо укладення мирової угоди у суді.

Медіатор має бути нейтральною, неупередженою особою, яка допомагає сторонам конфлікту (спору) здійснити комунікацію, досягти порозуміння та проводити переговори. Медіатор має право надавати сторонам медіації консультації та рекомендації виключно щодо порядку проведення медіації та фіксування її результатів. Медіатор не має права вирішувати конфлікт (спір) між сторонами медіації або надавати рекомендації щодо його врегулювання. Медіатор не може проводити медіацію у разі суперечності між особистими інтересами медіатора та його правами і обов'язками, наявність якої може вплинути на його незалежність, неупередженість та нейтральність під час виконання ним своїх обов'язків, а також на вчинення чи невчинення дій під час медіації.

Інформація, що стала відома під час медіації, є конфіденційною, крім випадків, передбачених законодавством України, а також коли сторони медіації домовилися у письмовій формі про інше. Конфіденційною є інформація, зокрема, про пропозицію та готовність учасників конфлікту (спору) до участі у медіації, факти та обставини, що стали відомі під час медіації, висловлені судження та пропозиції сторін медіації щодо врегулювання конфлікту (спору), зміст угоди за результатами медіації. Жодна із сторін медіації, медіатор, а також особи, залучені до організації процесу медіації, не мають права розголошувати інформацію, що стала їм відома під час медіації, без письмової згоди сторін медіації. За розголошення без письмової згоди сторін медіації інформації, що стала їм відома під час медіації, особи, зазначені в частині другій цієї статті, несуть відповідальність, передбачену законом або договором.

Щодо правового статусу медіатора, то медіатором може бути фізична особа, яка досягла 30 років, має вищу освіту та пройшла спеціальну підготовку у сфері медіації в Україні або за її межами. Спеціальна підготовка у сфері медіації має становити не менш як 90 академічних годин початкового навчання, у тому числі не менше 45 академічних годин навчання практичним навичкам.

Спеціальну підготовку у сфері медіації здійснюють юридичні особи будь-якої форми власності та організаційно-правової форми, у тому числі навчальні заклади, одним із видів діяльності яких є діяльність з професійного спеціального навчання медіаторів.

Наявність спеціальної підготовки медіатора засвідчується дипломом, сертифікатом, свідоцтвом або іншим документом, виданим на ім'я медіатора, що має містити інформацію про обсяг (кількість годин) навчання у сфері медіації, період навчання, найменування юридичної особи, передбаченої абзацом другим цієї частини.

Медіатором не може бути особа: 1) визнана судом недієздатною або обмежено дієздатною; 2) яка має судимість, не погашену або не зняту у встановленому законом порядку; 3) звільнена з посади судді, прокурора, слідчого, з державної служби або із служби в органах місцевого самоврядування за порушення присяги, вчинення корупційного правопорушення; 4) уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; 5) яка є державним або приватним виконавцем.

Медіатор має право: 1) самостійно визначати методику проведення медіації за умов дотримання законодавства про медіацію та міжнародно визнаних етичних норм медіації; 2) отримувати інформацію про конфлікт (спір), до допомоги у врегулюванні якого його запрошено, від сторін конфлікту (спору) в обсязі, необхідному та достатньому для проведення медіації; 3) відмовитися від проведення медіації з етичних або особистих міркувань; 4) на відшкодування витрат, здійснених для підготовки і проведення медіації, у розмірі та формі, передбачених договором про проведення медіації; 5) провадити свою діяльність на оплатній чи безоплатній основі, індивідуально або спільно з іншими медіаторами, створювати юридичні особи, об'єднання медіаторів, працювати за наймом та здійснювати підприємницьку діяльність; 6) збирати та поширювати знеособлену інформацію про кількість, тривалість та результативність проведених ним медіацій; 7) мати інші права, передбачені законом.

Медіатор зобов'язаний: 1) виконувати свої обов'язки відповідно до Закону, дотримуватися правил професійної етики; 2) зберігати в таємниці відомості, одержані ним у зв'язку з проведенням медіації; 3) повідомити сторони медіації про конфлікт інтересів або інші обставини, що унеможливають його участь у медіації; 4) поінформувати сторони медіації про порядок проведення та правові наслідки медіації; 5) керувати

процедурою медіації; 6) постійно підвищувати свій професійний рівень; 7) перевірити повноваження захисників, представників та/або законних представників сторін медіації; 8) не затягувати проведення медіації без поважних причин; 9) за потреби звернути увагу сторін медіації на можливість отримання консультацій у відповідних спеціалістів (експертів), зокрема з правових питань, пов'язаних з медіацією, складанням угоди за результатами медіації та її реалізацією; 10) виконувати інші обов'язки, передбачені законом.

Медіатор несе відповідальність за порушення вимог Закону в порядку, передбаченому законодавством. У разі порушення медіатором зобов'язань за договором про проведення медіації він несе цивільно-правову відповідальність відповідно до умов цього договору та законодавства. Медіатор, який є членом об'єднань медіаторів, несе відповідальність, визначену їхніми статутами та/або положеннями.

Об'єднання медіаторів ведуть реєстри медіаторів – членів цих об'єднань та розміщують їх на своїх веб-сайтах. Об'єднання медіаторів зобов'язані надсилати Верховному Суду відомості своїх реєстрів для оприлюднення їх на офіційному вебсайті Верховного Суду. Верховний Суд публікує узагальнені списки медіаторів України, використовуючи дані, що містяться у реєстрах об'єднань медіаторів, з метою надання можливості споживачам послуг медіації обирати медіатора для конкретної справи.

До реєстру медіаторів вноситься така інформація: прізвище, ім'я, по батькові медіатора, рік народження, освіта, спеціальна підготовка з медіації, організація, яка здійснювала спеціальну підготовку з медіації, кількість годин підготовки, отримана спеціалізація (за наявності), інша інформація, що допомагає сторонам обрати медіатора для конкретної справи, із дотриманням вимог законодавства щодо захисту персональних даних.

Щодо процедури медіації, то медіаційне застереження – це положення цивільно-правового, господарсько-правового, трудового, шлюбного або іншого договору про звернення до процедури медіації у разі виникнення між його сторонами конфлікту (спору) з приводу правовідносин, врегульованих таким договором. Сторони договору мають право внести медіаційне застереження до договору, що не є перешкодою для звернення до суду.

Медіація починається з моменту підписання сторонами медіації договору про її проведення. Медіація проводиться під керівництвом медіатора (медіаторів) з дотриманням вимог законодавства та етичних норм медіації.

Припинення медіації оформлюється: 1) укладенням сторонами медіації угоди за результатами медіації; 2) складанням медіатором звіту про проведення медіації: якщо угоду за результатами медіації не укладено; у разі відмови хоча б однієї зі сторін медіації або медіатора (медіаторів) від медіації; у разі смерті фізичної особи, яка є стороною медіації, або ліквідації юридичної особи, яка є стороною медіації; в інших випадках, що унеможливають проведення процедури медіації.

Договір про проведення медіації укладається у письмовій формі між медіатором (медіаторами) і сторонами конфлікту (спору). У договорі про проведення медіації зазначаються: 1) відомості про медіатора (медіаторів) та сторони медіації; 2) строки та місце проведення медіації; 3) інформація про предмет конфлікту (спору); 4) порядок, розмір та форма відшкодування витрат на підготовку й проведення медіації та винагорода медіатора (медіаторів); 5) умови конфіденційності інформації щодо медіації; 6) відповідальність медіатора (медіаторів) та сторін медіації за порушення умов договору; 7) порядок та підстави припинення медіації; 8) інші умови, визначені медіатором (медіаторами) та сторонами медіації.

Сторони медіації мають право: 1) за взаємною згодою обирати медіатора (медіаторів); 2) відмовитися від послуг медіатора та обрати іншого медіатора; 3) у будь-який момент відмовитися від участі в медіації; 4) брати участь у проведенні медіації; 5) користуватися допомогою перекладача, експерта та інших осіб, визначених за домовленістю сторін медіації; 6) у разі невиконання чи неналежного виконання угоди за результатами медіації звернутися до суду у встановленому законодавством порядку.

Сторони медіації зобов'язані: 1) дотримуватися вимог законодавства та договору про проведення медіації; 2) виконувати угоду за результатами медіації в порядку і строки, встановлені цією угодою.

Угода за результатами медіації укладається у письмовій формі та підписується сторонами медіації. Угода за результатами медіації має містити спільне рішення сторін медіації про врегулювання конфлікту (спору) та є обов'язковою для виконання сторонами.

У разі невиконання однією зі сторін медіації взятих на себе зобов'язань за цією угодою інша сторона медіації має право звернутися до суду у встановленому законодавством порядку.

Медіація може проводитися у разі виникнення конфлікту (спору) як до звернення до суду, так і під час судового провадження. Суди на будь-якій стадії судового процесу можуть рекомендувати сторонам у справі звернутися до процедури медіації для вирішення спору в позасудовому порядку. Угода за результатами медіації або окремі її положення може затверджуватися судом в установленому законодавством порядку.

Таким чином, правові засади інституту медіації, в тому числі медіації земельних спорів, залишаються досі невизначеними, що у свою чергу гальмує розвиток медіації та її застосування під час вирішення земельних спорів.

На підставі проведеного аналізу двох законопроектів вважаємо за доцільне зазначити, що до заходів, які, на нашу думку, будуть сприяти впровадженню медіації під час вирішення земельних спорів, доцільно віднести в першу чергу популяризацію медіації як позасудового способу вирішення земельних спорів та безпосереднє їх вирішення із застосуванням процедури медіації. Поки вирішення земельних спорів за допомогою медіації залишається теоретичною конструкцією. Вирішення земельних спорів за допомогою процедури медіації дасть змогу визначити найкращий спосіб правового регулювання цих земельних відносин. Без практичного застосування медіації під час вирішення земельних спорів залишається лише передбачати можливі правові механізми правового регулювання цих суспільних відносин. Останні можуть бути із суттєвими недоліками, виявити які стане можливим лише на практиці.

Жоден із запропонованих законопроектів не включає до переліку спорів, які можуть вирішуватися за допомогою медіації, саме земельні спори, проте згідно з чинним земельним законодавством, зокрема Земельним кодексом України, існують випадки, коли такий спосіб вирішення земельних спорів має право на існування, наприклад, у випадку вирішення спорів щодо земельних сервітутів.

Спірним уявляється вимога щодо звернення до суду у разі невиконання зобов'язань за угодою за результатами медіації. Це суперечить самій природі медіації, яка має здійснюватися на засадах добровільної участі у процедурі медіації, а сторони самі мають визначитися щодо варіантів врегулювання спору. Ця вимога суперечить природі медіації.

Вважаємо за потрібне, щоб ці положення щодо медіації земельних спорів були враховані при подальшій роботі над можливим законопроектом «Про медіацію».

¹ Проект Закону України «Про медіацію» № 3665 від 17.12.2015 р. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57463 (дата звернення: 30.06.2020).

² Проект Закону України «Про медіацію» № 2706 від 28.12.2019 р. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67831 (дата звернення: 30.06.2020).

Резюме

Бусуйок Д.В. Сучасний стан розвитку законодавчих засад медіації земельних спорів.

У статті проведено дослідження наявних законопроектів про медіацію та визначено шляхи удосконалення законодавчого врегулювання медіації земельних спорів. Якщо загальні положення про медіацію більш детально прописані в урядовому законопроекті, то специфіка медіації – у законопроекті 2015 р.

На підставі проведеного аналізу двох законопроектів вважаємо за доцільне зазначити, що до заходів, які, на нашу думку, будуть сприяти впровадженню медіації під час вирішення земельних спорів, доцільно віднести в першу чергу популяризацію медіації як позасудового способу вирішення земельних спорів та безпосереднє їх вирішення із застосуванням процедури медіації. Поки вирішення земельних спорів за допомогою медіації залишається теоретичною конструкцією. Вирішення земельних спорів за допомогою процедури медіації дасть змогу визначити найкращий спосіб правового регулювання цих земельних відносин. Без практичного застосування медіації під час вирішення земельних спорів залишається лише передбачати можливі правові механізми правового регулювання цих суспільних відносин. Останні можуть бути із суттєвими недоліками, виявити які стане можливим лише на практиці.

Ключові слова: медіація земельних спорів, медіація, медіатор, принципи медіації, процедура медіації, договір про проведення медіації, угода за результатами медіації.

Резюме

Бусуйок Д.В. Современное состояние развития законодательных основ медиации земельных споров.

В статье проведено исследование имеющихся законопроектов о медиации и определены пути усовершенствования законодательного регулирования медиации земельных споров. Если общие положения про медиацию более подробно прописаны в правительственном законопроекте, то специфика медиации – в законопроекте 2015 г.

На основании проведённого анализа двух законопроектов считаем целесообразным отметить, что к мерам, которые, по нашему мнению, будут способствовать внедрению медиации при разрешении земельных споров, целесообразно отнести в первую очередь популяризацию медиации как внесудебного способа решения земельных споров и непосредственное их решение с применением процедуры медиации. Пока решение земельных споров с помощью медиации остаётся теоретической конструкцией. Решение земельных споров с помощью процедуры медиации позволит определить наилучший способ правового регулирования этих земельных отношений. Без практического применения медиации при разрешении земельных споров остаётся только предполагать возможные правовые механизмы правового регулирования этих общественных отношений. Последние могут быть с существенными недостатками, выявить которые станет возможным только на практике.

Ключевые слова: медиация земельных споров, медиация, медиатор, принципы медиации, процедура медиации, договор о проведении медиации, соглашение по результатам медиации.

Summary

Diana Busuiok. The current state of development of legislative bases mediation of land disputes.

The article examines the existing drafts of the Law of Ukraine “On Mediation” and defines how to improve them according to resolution of land disputes in the order of mediation.

Land disputes can be resolved through a mediation procedure. The current land legislation, in particular the Land Code of Ukraine, does not contain any prohibition on mediation of land disputes. This possibility follows from the dispositive method of legal regulation of land relations – everything is allowed that is not prohibited by law.

At the same time, the issue of direct legislative settlement of land dispute mediation still remains open. There are several drafts of the Law of Ukraine «On Mediation» on the website of the Verkhovna Rada of Ukraine. One of the draft laws «On Mediation» № 3665 of December 17, 2015 was adopted in the first reading, but in 2019 the Verkhovna Rada of Ukraine rejected it – the bill was not adopted. On December 28, 2019, the government bill «On Mediation» № 2706 was registered in the Parliament. However, this bill was withdrawn on March 4, 2020.

There is a need to investigate the latest legislative trends in the settlement of land dispute mediation, based on the above bills. If the general provisions are spelled out in more detail in the government bill, the specifics are in the 2015 bill.

Based on the analysis of the two bills, we consider it appropriate to note that the measures that we believe will facilitate the introduction of mediation in resolving land disputes should include the promotion of mediation as an out-of-court settlement of land disputes and their direct resolution through mediation. So far, the resolution of land disputes through mediation remains a theoretical construction. Resolving land disputes through a mediation procedure will determine the best way to regulate these land relations. Without the practical application of mediation in resolving land disputes, it remains only to envisage possible legal mechanisms for the legal regulation of these social relations. The latter may have significant shortcomings, which will be possible to identify only in practice.

None of the proposed bills includes land disputes in the list of disputes that can be resolved through mediation, but according to current land legislation, in particular the Land Code of Ukraine, there are cases when such a method of resolving land disputes has a right to exist, in particular in disputes land easements.

The requirement to go to court in case of non-fulfillment of obligations under the agreement as a result of mediation is controversial. This is contrary to the very nature of mediation, which should be carried out on the basis of voluntary participation in the mediation procedure, and the parties themselves should decide on options for resolving the dispute. This requirement is contrary to the nature of mediation.

We consider it necessary that these provisions on land mediation be taken into account in further work on possible draft laws on mediation.

Key words: land dispute mediation, mediation, mediator, principles of mediation, mediation procedure, mediation agreement, agreement on the results of mediation.

DOI: 10.36695/2219-5521.2.2020.64

УДК 349.6 (477)

А.С. ЄВСТІГНЄЄВ

*Андрій Сергійович Євстігнєєв, доктор юридичних наук, доцент, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка**

ORCID: 0000-0001-6994-1069

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ В ЛІСАХ УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Постановка проблеми. Ліси як унікальні природні комплекси відіграють напрочуд важливу роль у забезпеченні права людини на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Екологічна функція лісу – це надзвичайно важлива складова екосистеми. Ліс комплексно впливає на довкілля, стабілізуючи чимало показників, зокрема, регулює циркуляцію води та повітря, рівень опадів, виділення кисню, температуру повітря, глобальний та мікроклімат, зв'язує вуглекислоту, запобігає ерозії ґрунтів, захищає дороги, має шумоізоляційну дію, очищує повітря тощо. Завдяки лісу покращуються умови для сільськогосподарської діяльності та зберігається біорізноманіття¹.

При цьому в окремих випадках можна говорити про екологію лісу як спосіб підтримувати здоров'я та навіть лікуватися. Саме через це біля лісу чи навіть безпосередньо у ньому часто будують лікарні, оздоровчі заклади, рекреаційні комплекси тощо, адже лісова екосистема позитивно впливає на стан дихальних шляхів, нервову систему та здоров'я загалом². Враховуючи важливість екологічної функції лісів, напрочуд важливо забезпечити їх збереження та стале відтворення.

Однією з найбільших загроз для українських лісів останнім часом є масштабні пожежі, викликані як глобальними змінами клімату (внаслідок яких суттєво зневоднені природні екосистеми), так і «людським фактором» у формі умисних та необережних підпалів. У цьому контексті слід також враховувати наявність на території України значних площ радіоактивно забруднених лісів, що знаходяться у так званій зоні відчуження Чорнобильської АЕС та поблизу неї, пожежі в яких, окрім власне знищення лісової флори і фауни, небезпечні ще й поширенням радіації.

Враховуючи вищевказане, за умови належного забезпечення пожежної безпеки в лісах (наслідком чого є відсутність пожеж або оперативне їх припинення) забезпечуватиметься екологічна безпека, адже екологічний ризик пожежі (ймовірність заподіяння внаслідок їх виникнення шкоди здоров'ю або життю людей як внаслідок забруднення навколишнього середовища (передусім атмосферного повітря) шкідливими речовинами, так і через набуття довкіллям небезпечних для зазначених благ властивостей) існуватиме на прийнятному рівні. У свою чергу, названий екологічний ризик є одним із багатьох екологічних ризиків, які мають місце при здійсненні лісокористування. З таких позицій, на нашу думку, пожежну безпеку в лісах можна розглядати складовою екологічної безпеки, правове регулювання забезпечення якої викликає як теоретичний, так і практичний інтереси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід звернути увагу, що різні аспекти правового забезпечення екологічної безпеки досліджуються вченими – представниками вітчизняної науки екологічного права, серед яких В.І. Андрейцев, Г.В. Анісімова, Г.І. Балюк, Ю.Л. Власенко, А.П. Гетьман, Т.Г. Ковальчук, М.В. Краснова, Ю.А. Краснова, Н.Р. Малишева, Е.В. Позняк, О.В. Сушик, О.А. Шомпол, Ю.С. Шемшученко та ін.

Водночас спеціальні правові дослідження сучасного стану правового забезпечення пожежної безпеки в лісах як складової екологічної безпеки у науці екологічного права не здійснювались, що обумовлює актуальність проведеного в цій статті дослідження.

Метою статті є проведення аналізу правового забезпечення пожежної безпеки в лісах як складової екологічної безпеки та формулювання за наслідками такого аналізу окремих пропозицій щодо удосконалення вказаного забезпечення.